

Αφηγηματικοί τρόποι και λειτουργία τους

1) Αφηγηματικοί τρόποι είναι οι ακόλουθοι:

- Αφήγηση
- Διάλογος
- Περιγραφή
- Σχόλια
- Ελεύθερος Πλάγιος Λόγος
- Εσωτερικός μονόλογος

Αφήγηση-Ρόλος /Λειτουργία αφήγησης

- μας πληροφορεί για το « γίνεσθαι» δηλ. για την εξέλιξη της δράσης.

Περιγραφή- Ρόλος /Λειτουργία της περιγραφής

- Σκιαγραφεί τα πρόσωπα, στήνει το σκηνικό της δράσης και γενικά φωτίζει την αφήγηση με διάφορες άμεσες ή έμμεσες πληροφορίες.
- Συντελεί στη μετάβαση από το ένα αφηγηματικό μέρος στο άλλο.
- Προκαλεί αγωνία και αναμονή στον αναγνώστη με την επιβράδυνση της δράσης.
- Προσφέρει αισθητική απόλαυση στον αναγνώστη

*** Η χρησιμοποίηση της εικόνας , της μεταφοράς, της προσωποποίησης , της παρομοίωσης και γενικά των σχημάτων λόγου ενισχύουν την περιγραφή και την καθιστούν αποτελεσματική

Διάλογος -Ρόλος /Λειτουργία του διαλόγου

- αποδίδεται πιστά ο λόγος των προσώπων (ύφος, ιδίωμα, λεξιλόγιο κτλ.) με τη χρήση παύλας /εισαγωγικών.
- Προσδίδει στην αφήγηση δραματικότητα, φυσικότητα και ζωντάνια.
- Συντελεί στην πειστικότερη διαγραφή των χαρακτήρων – τα πρόσωπα αποκτούν αληθοφάνεια.
- Ο αναγνώστης αντλεί μέσω του διαλόγου πληροφορίες για πρόσωπα και γεγονότα.

Ο εσωτερικός μονόλογος

- εστιάζει στη ροή των σκέψεων ενός πρωταγωνιστή
- Συναισθήματα, σκέψεις, αναμνήσεις, μελλοντικές προβολές περνούν από μπροστά μας, όπως οι εικόνες μιας ταινίας.

Ο ελεύθερος πλάγιος λόγος

- Ουσιαστικά πρόκειται για τον συνδυασμό δύο φωνών: του αφηγητή και του χαρακτήρα του οποίου τα λόγια μεταφέρει ο αφηγητής.

Τα σχόλια – Ρόλος/Λειτουργία:

Σε κάποιες περιπτώσεις ο αφηγητής προσθέτει κάποια σχόλια που αφορούν τα πρόσωπα της ιστορίας ή τα δρώμενα.

- δίνει την εντύπωση ότι κάνει έναν διάλογο με τον αναγνώστη,
- του ζητά να εστιάσει σε κάποια συγκεκριμένη πτυχή της ιστορίας

2) Ο χρόνος της αφήγησης

α) Ως προς τη σειρά παρουσίασης των γεγονότων ο χρόνος της αφήγησης είναι:

- Ευθύγραμμος (όταν ακολουθεί τη φυσική σειρά των γεγονότων).
- Με αναχρονίες (όταν γίνονται ανακατατάξεις στη φυσική σειρά των γεγονότων):
 - αναδρομές ή αναδρομικές αφηγήσεις ή αναλήψεις (επιστροφή στο παρελθόν).
 - πρόδρομες αφηγήσεις ή προλήψεις (αναφορές γεγονότων που θα συμβούν αργότερα).

β) Ως προς το σημείο έναρξης της υπόθεσης:

- από την αρχή της ιστορίας
- από τη μέση της υπόθεσης: *In medias res*

γ) Τεχνικές που παραβιάζουν την ομαλή χρονική σειρά:

- **In medias res** (στο μέσο των πραγμάτων): το νήμα της ιστορίας δεν ξετυλίγεται από την αρχή αλλά ο αφηγητής μας μεταφέρει στο κρισιμότερο σημείο της πλοκής και έπειτα με αναδρομή στο παρελθόν παρουσιάζονται όσα προηγήθηκαν. Έτσι διεγείρεται το ενδιαφέρον του αναγνώστη και η αφήγηση δεν κουράζει.
- **Εγκιβωτισμός**: μέσα στην κύρια αφήγηση υπάρχουν και μικρότερες δευτερεύουσες αφηγήσεις που διακόπτουν την ομαλή ροή του χρόνου. Πρόκειται για μια αφήγηση μέσα στην αφήγηση.
- **Παρέκβαση**: εμβόλιμη αφήγηση: αναφορά σε άλλο θέμα που δε σχετίζεται άμεσα με την υπόθεση και την εξέλιξη του έργου και διακόπτει προσωρινά τη φυσική ροή των γεγονότων.
- **Προϊδεασμός, προσήμανση**: η ψυχολογική προετοιμασία του αναγνώστη για το τι πρόκειται να ακολουθήσει.
- **Προοικονομία**: ο τρόπος διευθέτησης των γεγονότων και η δημιουργία κατάλληλων προϋποθέσεων, ώστε η εξέλιξη της πλοκής να είναι φυσική και λογική για τον αναγνώστη.

δ) Ρυθμός της αφήγησης

Ως προς το ρυθμό παρουσίασης των γεγονότων έχουμε τις τεχνικές:

- **Επιτάχυνση**: γεγονότα μεγάλης διάρκειας παρουσιάζονται σύντομα
- **Επιβράδυνση**: γεγονότα μικρής διάρκειας παρουσιάζονται εκτεταμένα
- **Παράλειψη**: γεγονότα δεν αναφέρονται γιατί δε σχετίζονται με την ιστορία
- **Περίληψη**: συνοπτική παρουσίαση ενδιάμεσων γεγονότων
- **Αφηγηματικό κενό**: παραλείπεται ένα τμήμα της ιστορίας ή κάποια γεγονότα που εννοούνται εύκολα ή δε συμβάλλουν ουσιαστικά στην πλοκή.